

Kommentar | Hotet mot Fylkingen

# Torbjörn Elensky: Kulturen behöver vitalt avantgarde



Nästa år fyller Fylkingen 90 år. Men den viktiga avantgardistiska verksamheten hotas när föreningen tvingas lämna de specialanpassade lokalerna i Münchenbryggeriet.

En fylking är en plogformation av flyttfåglar. Sådana man kan se lämna landet i dag. Det är också en vikingatida stridsformation, som bygger på samarbete där de mest erfarna går främst i en samlad grupp. Alltså som ett slags avantgarde. Det gemensamma för de bägge betydelserna är att de innebär en ordning där man når sina mål genom samarbete, kan flyga längre, kan slåss effektivare. Och därav har en av världens främsta och äldsta avantgardistiska institutioner, svenska Fylkingen, fått sitt namn.

Fylkingen grundades 1933. Det finns få andra institutioner från modernismens heroiska tid, då man faktiskt stred mot perukstokarna i etablissemanget, som lever vidare. Nästa år fyller sällskapet hela 90 år. Det kan tyckas paradoxalt att avantgardets tradition kan förvaltas i ett sällskap på detta sätt. Men även nydanandet behöver ekonomisk stabilitet, förutsägbarhet och institutionell kontinuitet. Samt lokaler. Men nu hotas verksamheten. Den privata värden har beslutat säga upp Fylkingens kontrakt, från specialanpassade lokaler i Münchenbryggeriet, där de huserat sedan 35 år, tvingas de nu ut i – intet.

Den verksamhet som hålls

igång av Fylkingen drivs utanför de stora institutionerna. Föreningen har omkring 300 medlemmar som sysslar med ny musik, konst, installationer, dans, performance och så vidare, gränsöverskridande konst som är tillgänglig för alla som vill. Man kämpar sedan länge – alltid, skulle jag tro – med hur man ska förhålla sig till den omgivande världen, till politiken, ekonomin, till de kortsiktiga intressena. En av de viktigaste frågorna är hur kvaliteten ska upprätthållas. Fylkingen är ingen amatörförening, utan estetiskt

”

Fylkingen är ingen  
amatörförening,  
utan estetiskt  
ledande.

ledande. Allt detta är svårt redan på en fast adress, hur Fylkingens kulturella gärning ska kunna upprätthållas utan den säkerhet en lokal ger, även om den kostar pengar, är svårt att säga.

Sverige hade under efterkrigstiden en central roll i det internationella avantgardet. Internationellt framstående konstnärer som John Cage ville komma hit. György Ligeti verkade en period här, och låt sin enda opera "Den stora makabern" uruppföras i Stockholm. Fylkingen har hela tiden

varit en av de viktigaste institutionerna för att knyta samman och föra fram nya, udda, banbrytande, experimentella och gränsöverskridande konstnärskap. Medan exempelvis Moderna museet, som också varit viktigt, blivit en stabil institution, förblir Fylkingen en fri och oberoende scen som ägs av de utövande konstnärerna.

En sådan verksamhet som Fylkingens kanske lockar relativt få. Men det är ur den sortens verksamheter det nya kan bryta fram. Att vi som land gör oss av med allt det som är värdefullt, i kortsiktigt vinstsyfte, är en tragedi. Men det säger också något om Stockholm. Ska detta vara en europeisk huvudstad? Där det snart bara finns anonyma kedjor både för kaffe och böcker? Som inte kan ta tillvara på en av de institutioner som genom snart 90 år bidragit till att göra staden internationellt kulturellt angelägen? Behöver vi verkligen fler kontor i innerstaden?

Precis som naturen behöver insekterna behöver kulturlivet små ateljéer, uppläsningar i källare, diskussioner i trånga lägenheter, all denna vitalitet som dag för dag knådar, bråkar, bankar och skapar nytt. Att döda Fylkingen är ännu ett steg mot att ta livet av Stockholm. Det får inte ske.

Torbjörn Elensky är författare, dramatiker och SvD-skrubent. Läs fler texter på [svd.se/av/torbjorn.elensky](http://svd.se/av/torbjorn.elensky)



Stihl Svaga i en konsert 2020 – en av alla grupper som har uppträtt på Fylkingen under årens lopp.  
Foto: Adrian Pehrson/Rockfoto

## Många läser aldrig en bok

En av tio svenskar öppnar aldrig en bok, utbildningsnivå och kön påverkar våra läsvanor men en bok om året räcker för att bli mer positivt inställd till läsning. Det visar en ny undersökning från ABF som släpps under Bokmässan i Göteborg.

– Vår undersökning är både nedslående och hoppfull. Samtidigt som läsklyftan är alldeles för stor är det fantastiskt att se hur stor skillnad en enda bok kan göra, säger Annica Dahl, förbundssekreterare för ABF.

TT

# 15

april kommer före detta Pink Floyd-medlemmen Roger Waters till Tele2 arena i Stockholm, skriver arrangören Live Nation. Både egna låtar och Pink Floyds utlovas i turnén "This is not a drill". Biljetterna till nästa års konsert släpps den 27 september.

TT

”

I år hamnar fokus  
på svensk soul  
med tunga akter  
som vi länge velat  
presentera.

Magnus Palmquist Lunay, grundare och konstnärlig ledare för festivalen Stockholm Soul. Sabina Ddumba, Mona Masrour, Elias, Tingsek och Cherrie är redan klara för årets upplaga.

Festivalen arrangeras på kulturhuset Stadsteatern den 23-26 november.

TT

## Prisas för sin översättning

Olov Hyllienmark tilldelas Natur & Kulturs pris Årets översättning. Han får priset för översättningen av Marieke Lucas Rijnevelds debutroman "Obehaag om kvällarna".

"Olov Hyllienmark har minutöst fångat matseder, bondgårdssysslor, religiös dogmatism och populärkultur. Översättningen från nederländska har på svenska blivit ett litterärt verk i egen rätt", lyder en del av motiveringen.

Prissumman är på 100 000 kronor.

TT



Fares Fares spelar huvudrollen i "Boy from heaven".  
Foto: Adam Ihse/TT

## "Boy from heaven" är utsedd till Sveriges Oscarsbidrag

"Boy from heaven" blir Sveriges bidrag till kampen om en Oscar. Filmen, som utspelas i ett politiskt oroligt Kairo, fick pris för bästa manus på filmfestivalen i Cannes i maj.

"Det här är en film jag verkligen vill att så många som möjligt ska se, inte minst i Amerika. Jag tror att den kan hjälpa folk att förstå saker som de kanske inte har förstått innan", säger regissören Tarik Saleh om filmen som får svensk biopremiär den 18 november.

Vägen till en eventuell Oscar

är lång. Uppemot 90 länder skickar in bidrag till priset för bästa internationella film. Den första gallringen sker den 21 december då 15 filmer går vidare. Fem av dessa nomineras den 24 januari till själva galan som är i mars.

Tre gånger har Sveriges bidrag fått priset för bästa internationella film. Senast det hände var "Fanny & Alexander" 1984. Senaste gången en svensk film blev nominerad var 2018 då Ruben Östlund nådde genom nålsögat med "The square".

TT